

Laste-
ombudsman

Kes on lasteombudsman?

Minu nimi on Ülle Madise. Minu töö on kaitsta ja edendada lapse õigusi. Ma seisan hea selle eest, et kõik, kes teevad lapsi puudutavaid otsuseid, lähtuksid lapse parimatest huvidest ja arvestaksid lapse arvamusega. Ma aitan laste häält otsustajatele kuuldavaks teha.

Sa hoiad käes teavikut, milles selgitan Sulle, kes on lasteombudsman ning millistes küsimustes ja kuidas saad soovi korral minu poole pöörduda.

Sinu õiguste kaitsmine on minu esmane südameasi.

Sinu lasteombudsman

Ülle Madise

Sõna *ombudsman* pärineb Skandinaaviast. *Ombuds* tähendab õiguste kaitsjat ja *man* inimest, kelle õigusi kaitstakse.

Lasteombudsman on sõltumatu ametimees, kes kaitseb laste ja noorte õigusi suhetes riigivõimuga.

Norra lõi esimese riigina lasteombudsmani ametikoha 1981. aastal. Tänapäevaks on lasteombudsmani ametikohad paljudes riikides üle maailma, sealhulgas peaaegu kõikides Euroopa Liidu liikmesriikides.

Eestis tegutseb lasteombudsman 2011. aastast. Eesti lasteombudsman on õiguskantsler Ülle Madise. Lasteombudsmani ülesannete täitmiseks on Õiguskantsleri Kantseleis laste ja noorte õiguste osakond.

Lasteombudsmani peamised ülesanded on:

- lahendada lapse õigusi puudutavaid avaldusi suhetes riigivõimuga;
- kontrollida lapsi puudutavate õigusaktide vastavust seadusele ja põhiseadusele;
- tutvustada lapse õigusi;
- juhtida erapooletult tähelepanu lastekaitse probleemidele;
- korraldada lapse õigustega seotud uuringuid;
- aidata lastel ja noortel tõstatada neile olulistel teemadel diskussioone ühiskonnas.

Kes saab lasteombudsmani poole pöörduda?

Lasteombudsmani poole saad pöörduda, kui

- oled alla 18-aastane ja tunned, et mõne riigiasutuse või muu avalikke ülesandeid täitva asutuse või inimese tegevus on Sinu suhtes ebaõiglane või ebaseaduslik

või

- tahad juhtida lasteombudsmani tähelepanu mõnele probleemile Eesti lastekaitstesüsteemis.

Lasteombudsmani poole saab Sinu nimel pöörduda ka Sinu vanem või seaduslik esindaja. Kõik inimesed võivad juhtida lasteombudsmani tähelepanu probleemile Eesti lastekaitstesüsteemis.

Milliste asutuste tegevust lasteombudsman saab kontrollida?

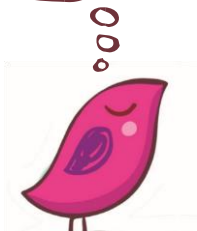

Lasteombudsman saab kontrollida avalikke ülesandeid täitvate inimeste või asutuste tegevust. Siinjuures ei ole oluline, kas asutus kuulub riigile, kohalikule omavalitsusele või on eraomanduses.

Sellised asutused on näiteks:

- lasteaiad, lastehoiuasutused, koolid;
- haiglad, kinnised psühhiaatriaosakonnad jt lastele tervishoiuteenuse osutajad;
- sõltuvushäiretega laste rehabilitatsioonikeskused;
- kohaliku omavalitsuse asutused;
- ministriumid, maavalitsused, pensioniametid, Haigekassa jt riigiasutused;
- asenduskodud, turvakodud jt laste hoolekandeesutused;
- politsei, alaealiste kinnipidamiskohad;
- muud asutused ja inimesed, kes osutavad lastele avalikke teenuseid.

Mille kohta saab
avalduse esitada?

Lasteombudsmani poole pöördu, kui avalikke ülesandeid täitva asutuse või inimese tegevus on Sinu suhtes ebaõiglane või ebaseaduslik.

Mõned näited.

- Sinu suhtes tegi otsuse inimene, kellel puudub seadusest tulenev õigus sellist otsust teha.
- Sind puudutav otsus võeti vastu valele või mittetäielikule informatsioonile tuginedes või kõiki olulisi asjaolusid ei selgitatud välja.
- Sind on koheldud põhjendamatult erinevalt võrreldes teiste sarnases olukorras olevate lastega.
- Sulle ei selgitatud Sinu õigusi ja kohustusi.
- Sulle ei antud võimalust anda selgitusi ja rääkida oma versiooni juhtunust.
- Sinu suhtes tehtud otsust ei põhjendatud ega selgitatud Sulle otsuse tagajärgi.
- Sulle ei selgitatud, kus, kuidas ja millise aja jooksul on Sul võimalik otsust vaidlustada, kui Sa sellega nõus ei ole.

Millal esitada avaldu?

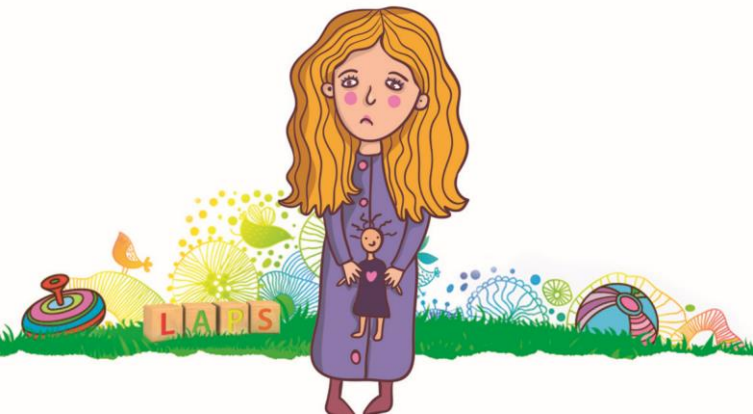

Esmalt pöördu selle asutuse juhi poole, kelle tegevuse või otsusega Sa rahul ei ole ja püüa erimeelsus lahendada läbirääkimiste teel. Näiteks kui Sa ei ole rahul mõne õpetaja tegevusega ja te ei ole omavahel mõlemat poolt rahuldava lahenduseni jõudnud, peaksid esmalt pöörduma kooli direktori poole ja püüdma koos temaga olukorrale lahendust leida.

Kui ka koostöös asutuse juhiga probleemile lahendust leida ei ole võimalik, pöördu lasteombudsmani poole.

Kui kahtled, kas esitada avaldust või mitte, siis küsi kindlasti lasteombudsmanilt nõu.

Millal
lasteombudsman ei saa
Sind aidata?

- Lasteombudsman ei saa lahendada peretülisid ega eraisikute vahelisi vaidlusi (Sinu ja sõprade või Sinu ja tööandja vahelisi vaidlusi).
- Lasteombudsman ei saa lahenda avaldusi, mida samal ajal lahendab kohus, politsei või prokuratuur või milles on kohus teinud otsuse.
- Kui Sul on oma õiguste kaitsmiseks võimalik pöörduda mõne muu asutuse poole, kes saab Sinu õigusi antud juhul paremini kaitsta, siis lasteombudsman menetlust ei alusta, vaid selgitab Sulle, kelle poole ja millises vormis pöörduda. Kui Sa oled nõus, edastab lasteombudsman Sinu avalduse ise õigele adressaadile.
- Kui Sa ei tea, kelle poole oma murega pöörduda, siis võid alati lasteombudsmanilt nõu küsida.

Milliseid andmeid peab avaldus sisaldama?

Avaldus lasteombudsmanile peab sisaldama järgmisi andmeid:

- Sinu nimi;
- Sinu posti- või e-postiaadress;
- Sinu isikukood või sünnikuupäev;
- Sinu õigusi väidetavalt rikkunud asutuse nimetus või inimese nimi;
- väidetava õiguse rikkumise võimalikult põhjalik ja selge kirjeldus;
- kogu kirjavahetus Sinu õigusi väidetavalt rikkunud asutuse või inimesega. Kui kirjavahetust peetud ei ole, ei ole midagi lisada.

Lasteombudsman võib tunnistada Sinu avalduse ja sellega seotud andmed salajaseks, kui see on vajalik Sinu õiguste kaitseks või Sina seda soovid.

Kuidas avaldust esitada?

Lasteombudsmanile saab avaldust esitada mitmel erineval moel:

1. lasteombudsmani kodulehelt www.lasteombudsman.ee
2. e-kirjaga aadressile info@oiguskantsler.ee
3. postiaadressile:

Õiguskantsleri Kantselei
Kohtu 8
15193, Tallinn

4. faksinumbrile 693 8401
5. suuliselt, helistades telefoninumbrile 693 8424, 693 8425, 693 8409 või 693 8433 või tulles Õiguskantsleri Kantseleisse (Kohtu 8, Tallinn). Õiguskantsleri Kantseleis avalduse esitamiseks on vaja kohtumisaeg eelnevalt kokku leppida eelpool toodud telefoninumbritel.

www.lasteombudsman.ee